

Комунальний заклад
«Центр дитячої та юнацької творчості №4
Харківської міської ради»

Методичний куферок
«МАЙСТЕРНЯ ПРИРОДИ»

(циклічні майстер-класи для вихованців закладу та їх батьків (всіх бажаючих)
з вивчення природи України та виготовлення сувенірів (подарунків, прикрас,
оберегів) з природного матеріалу з урахуванням українських традицій
регіону в «природних» умовах (за межами навчальних кабінетів).

Автор-упорядник: Поливанова О.І.,
керівник Зразкового художнього колективу
«Творча майстерня «Веселкове джерело»,
керівник гуртка-методист

ВСТУП

Актуальність чи необхідність.

З розвитком цивілізації, вплив людини на природу становиться все більш потужним та набуває планетарного характеру. Природа сама вже не в змозі виліковувати поранення, що їй нанесли.

Чорнобильська катастрофа, Каховське водосховище, наслідки впливу війни у світі в цілому, і зокрема, в Україні, вчені оцінюють як екологічну кризу. І сьогодні найважливіше завдання: знайти вихід з цієї екологічної кризи.

Щоб вижити, людство повинно навчитися жити по-новому. Для цього недостатньо зусиль держави та їх керівників. Кожній людині необхідно оволодіти мінімальним набором екологічних знань та способів діяльності для того, щоб його поведінка була екологічно свідомою.

Протягом останніх трьох років склалась епідеміологічна та специфічна ситуація, яку необхідно вирішувати в сучасних умовах воєнного стану в Україні, зокрема на Харківщині.

Базуючись на більш ніж 30 річному досвіді роботи гуртків «Юні флористи», «Флористика», вже підготовлені та проведені:

- Майстер-класи для вихованців та їх батьків (система майстер-класів клубу «Родинного дозвілля «Дерево життя»);
- майстер-класи під час проведення виховних заходів для учнів молодшого та середнього шкільного віку в межах заходів з природознавства, українознавства, краєзнавства, Харківщинознавства тощо;
- Майстер-класи на природі для вихованців гуртків;
- Майстер-класи на етапах природничих та краєзнавчих квестів для учнів загальноосвітніх закладів району;
- Майстер-класи для вихованців гуртків під час проведення літньої практики (на відпочинку);
- Екологічні проекти (індивідуальні, групові);
- Екологічні «забавки» під час екскурсій, виїздів вихованців гуртків.

Протягом останніх трьох років активно впроваджуються елементи дистанційних майстер-класів, індивідуальних інтернет-майстер-класів, творчих марафонів та іншого.

Сьогодні диктує нові умови формування екологічної компетентності в закладі позашкільної освіти. І це насамперед дитино центрована, демократична освіта, яка об'єднує всіх учасників освітнього процесу: педагогів, вихованців, їх батьків, громадські організації.

Серед нагальних питань у гуртках закладу позашкільної освіти, будь-якого спрямування, вирішуються питання патріотичного, екологічного виховання, формування активної громадянської позиції, формування життєвих цінностей, спрямованих не тільки на збереження територіальної

цілісності України, але й на збереження природних ресурсів, формування стійкого бережливого, любовного ставлення до природних ресурсів, формування екологічної грамотності, вивчення рослинного (насамперед) та тваринного світу країни та застосування набутих знань у подальшому житті вихованців.

Враховуючи вищесказане, програма, яка впроваджується протягом 2022/2023 навчального року має на меті:

- Виховання громадянина з активною життєвою позицією, освіченого, екологічно грамотного, небайдужого, справжнього патріота України;
- Ознайомлення всіх учасників освітнього процесу (насамперед здобувачів освіти та їх батьків) з: особливостями української природи; правилами поведінки на природі, формування дбайливого ставлення до природничих ресурсів України;
- Формування культурної компетентності через вивчення традицій, звичаїв та обрядів українського народу засобами «екологічної» творчості (створення виробів власноруч з природного матеріалу в природних умовах);
- Створення комфортних умов освітнього процесу (психологічний комфорт роботи в природних умовах);
- Освітній компонент: включення питань, що підлягають вивченню під час опанування навчальної програми (є складовою тематичного планування);
- Створення умов для творчої співпраці, взаєморозуміння, взаємоповаги, психологічного комфорту в родині, розуміння дитячої творчості (праці) батьками;
- Складання власних екологічних традицій (в гуртку, сім'ї, серед однолітків) та їх поширення різними формами: електронними, друкованими матеріалами тощо;
- Соціалізація всіх учасників освітнього процесу, їх значимості у житті сім'ї, гуртка, колективу, країни: участь у різноманітних екологічних та природоохоронних акціях;

Робота з живим природним матеріалом в умовах поза навчального кабінету («Природних») поряд з найближчими, найдорожчими людьми несе неперевершений заряд задоволення, комфорту та відчуття безпеки, єднання з природою...

Досвід сьогодення виявив, що присутність поряд рідної/дорогої для дитини людини (матері, батька, сестри, брата, подруги) дає можливість розслаблення (комфорту, безпеки), підтримки («Ти – краща/ий!», «Ти – Зможеш!», «Нам це треба!», «Це прикрасить нашу оселю!») та адаптація дитини в суспільстві і визначення рівня її знань, досягнень – успіхів. Тобто: створення ситуації успіху для дитини в нестандартних умовах навчання. Все це має особливий вплив і на здобувачів освіти, що зараз знаходяться в умовах тільки дистанційного навчання: вихованці, що перебувають за кордоном, вихованці, що не мають можливості вийти на зв'язок засобами Інтернет-зв'язку.

На сьогодні позитивні результати дали такі форми (з досвіду організації дистанційних занять в гуртку «Юні флористи» в період санітарно-епідемічних обмежень):

- Майстер-клас в онлайн-режимі (відео-майстер-клас в запису) – 18% здобувачів освіти;
- Індивідуальні консультації (посилання на майстер-клас + індивідуальні коригування в інтернет-мережі (Телеграм, Вайбер, електронна пошта – фото-текст) – 32%;
- відвідування онлайн-занять – 6%;
- Користування посиланнями: плану заняття, завданнями, рефлексія- 48% здобувачів освіти.
- Використання рекомендованих матеріалів – 52%
- Виконання тематичних завдань - 80% (стосується завдань, щодо виконання програмного матеріалу та участі у тематичних заходах різних рівнів.

Складні умови під час опанування програмним матеріалом існують у різних колективах. Але якісне опанування програмою вихованцями без підтримки батьків у позашкільній освіти – практично не можливо! Тому у складних умовах сьогодення необхідно і батьків залучати до освітнього процесу.

Враховуючи вищевикладене, було створено програму для всіх учасників освітнього процесу «Майстерня природи». В ній враховано тематику програми з позашкільної освіти «Юні Флористи» та «Флористика», можливості сьогодення та особливості регіону (роботи гуртка/колективу).

Режим роботи: відповідно до ситуації, місця організації роботи, кількості учасників, можливості підключення та попередня інформації в інтернет-мережі. (офлайн-, онлайн-режими).

«МАЙСТЕРНЯ ПРИРОДИ»

- Біологічні об'єкти
- Екологічна компетентність
- Практична діяльність
- Майстер-класи

Весна:

Вивчення первоцвітів

Охорона первоцвітів

Весняні природні явища

Весняні квіти Харківщини

Правила збору та використання дикорослих рослин

Композиції до Великодня

Літо:

Лікарські рослини

Правила поведінки на природі (відпочинок на природі)

Обережно! Вогонь!

Трійця

Івана Купала

Спас (3)

Вироби з трави: лялька, коник, вінок, брязкальце, віник

Осінь:

Я люблю свою країну (природоохоронна акція зі збору сміття у місцях відпочинку, території закладу)

Свято врожаю (обжинки)

Покрова

З осіннього листя: троянди, «жива картина»,

Зі злакових: дідух

З талаша: квіти, ляльки

Зима:

Зимові явища природи

Сліди на снігу (насіння взимку, збір та використання насіння для підгодівлі птахів, виготовлення годівничок та підготовка птахів насінням як витвір мистецтва).

Як зимують рослини

Святого Миколая

Різдво

Новий рік (Василя та Маланки)

Водохреща

Масляна

З насіння на пластиліні.

Зі снігу:

Різдвяні обереги (ароматні обереги, аромасвічки, аромамило, саше, поман дери тощо)

Ялинки з гілочок, сіна, дерев'яної вторинної сировини: ошурок, тирси.

В кожному з циклів, здобувачам освіти надавалася можливість самостійно фотографувати як природні об'єкти, явища, так і здійснювати фото-відео зйомку відвідувачів майстер-класів, процесів, виконаних робіт.

ПІДСУМКИ:

1. Створені роботи (сувеніри, поробки, подарунки, традиційні українські прикраси для оселі, для людини)
2. Вивчено ботанічну історію місця проведення заходу – вивчення рослинного світу рідного краю
3. Виготовлення роботи – застосування природного матеріалу, залучення до традицій української культури

4. Екологічні шпаргалки/ міні-букс: екологічні правила/ правила поведінки під час збору лікарських трав, природного матеріалу для виготовлення вінка, букету, оберегу тощо.
5. Узагальнення заходу: результати, особливості роботи, результати вивчення рослинного матеріалу: фотоальбом, створення ботанічного атласу, (фото)-визначник, poradnik з використання, опис майстер-класів тощо;
6. Звіт виготовлених робіт, висвітлення набутого досвіду, оприлюднення матеріалів (сайт гуртка, закладу, вихованця, педагога). Участь у тематичних заходах Українського еколого-натуралістичного центру .
7. Проектна діяльність: створення клумб, озеленення території закладу, екологічне виховання, обмін досвідом, популяризація екологічного досвіду.

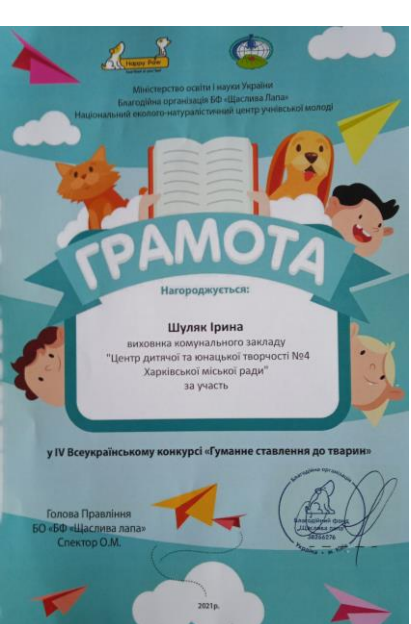
Така форма екологічної діяльності має популярність і в період воєнного стану на території Харківщини. У відносно безпечних умовах мої вихованці , а також діти з числа внутрішньо переміщених осіб, разом з батьками із задоволення відвідували такі майстер-класи.

За цей період, роботи здобувачів освіти, виконані в межах роботи «Майстерні природи» були представлені на ряді екологічних та творчих конкурсах та отримали певні результати:

Додаток 1.

Наші досягнення за період дистанційного навчання (2020-2023 роки)

Додаток 2. Розповсюдження досвіду роботи «Майстерня природи».

Додаток 3.

Приклад дистанційного заняття, елементи якого можна використовувати під час збору великоднього букету на природі /дачі

Тема заняття: «Святкове аранжування. Пасхальна флористика. Квіти Великодня»

Форма заняття: індивідуально-групове (дистанційно: група вихованців гуртка «Флористика» та їх батьків у Вайбері)

Мета заняття: знайомство з мистецтвом складання квіткових композицій, застосування набутих знань у житті.

Завдання заняття:

- забезпечити засвоєння знань щодо створення квіткових композицій, правильного їх оформлення та застосування; закріплення знань щодо дикорослих та декоративних весняних рослин;
- формувати культуру святкування Великодня в українських традиціях
- закріпити основні принципи розстановки рослин у букеті, композиційно-колірного складання букета, квітового етикету;
- сприяти розвитку у здобувачів освіти творчості та фантазії, креативного мислення, формуванню художнього та естетичного смаку;
- формувати особисті цінності: родинність, працелюбність.
- надати навичок комунікативної, соціальної, творчої компетентностей.

Методи (словесні, наочні, практичні - дистанційно): інформаційний матеріал, картки-завдання, опитування, ілюстрації, зворотній зв'язок, електронна виставка (робіт, рівня знань, творчих наробок, ескізів).

Тип заняття: комбінований

Обладнання: матеріали в електронному форматі, план-конспект (трек-лист), інтернет-зв'язок в режимі онлайн (або на платформі ZOOM, програмі «Skype»)

Хід заняття

I. Організаційна частина (перевірка наявності вихованців в мережі).

1. Повідомлення теми, мети, завдань заняття, плану (додаток 1).
2. Актуалізація опорних знань гуртківців. Опитування «Великдень в Україні» (додаток 2)
3. Мотивація навчальної діяльності гуртківців. Розмальовка (додаток 3): Розмалуйте «Букет Весняних квітів». Складіть перелік квітів, які є в букеті. Чи має він місце у Великодньому кошику українців.

II. Основна частина

1. Підготовча робота

1.1. Перегляд інформаційного матеріалу щодо традицій та сучасних тенденцій використання квітів на Великдень (додаток 4)

1.2. Знайомство з весняними квітами. Гра «Відповідність»: Правильно знайдіть пари: малюнок та назва квітів. Поєднайте їх лініями (додаток 5)

1.3. Мозковий штурм: «Правила складання квіткових композицій до Великодня»

1.4. Основні правила складання Великодніх квіткових композиції (додаток б)

1.5. Закріплення вивченого матеріалу: Весняні квіти

Інтерактивна гра: складіть пазли і прискорте прихід весни (підсніжник білий, ключики (примула), ірис бородатий за посиланням:

<https://nsirogozy.city/read/misto/65355/interaktivna-gra-skladit-pazli-i-priskorte-prihid-vesni>

Квіти. Ігри –**ГОЛОВЛОМКИ**. Пазли (треба скачати за посиланням

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.puzzles.flowersjigsawpuzzlegame&hl=uk>. Крокус, тюльпан

2. Підсумки роботи.

2.1. Самоаналіз вихованців щодо виконаних завдань

Повернемося до 1 завдання. Чи всі назви квітів ви перелічили, чи правильно використали кольори при фарбування картини? Вірно дали обґрунтування щодо доцільності букету на Великодні свята?

Перевіримо.

Відповідь: гіацинти, тюльпани, мускарі, нарциси. Так, має. У

Великодньому кошику сучасних українців тому, що... весняні квіти (зараз вирощуються по всій території України), традиційні кольори: жовтий, білий, блакитний, червоний.

2.2. Аналіз недоліків та визначення шляхів їх усунення.

III. Рефлексія.

- Що нового дізнались на занятті?
- Чого навчились? Яку роботу виконали?
- Чи тримали задоволення від роботи?
- Чи цікавим і доступним був інформаційний матеріал?
- Де можна використати набуті знання та вміння?

IV. Підсумок заняття. Домашні завдання (додаток 7,8)

V. Список використаних джерел:

1. «КідУнівер». <https://learning.ua/blog/201904/velykodni-tradytsii-v-ukraini/>
2. https://byket.lviv.ua/index.php?Itemid=125&option=com_content&view=article&catid=97&id=97
3. https://gazeta.ua/articles/house/_velikodni-buketi-roblyat-z-zhovtih-narcisiv/759857
4. <http://xn----7sbhjdwnolsetju9a2f.xn--p1ai/tsvety-k-paskhe>

**На допомогу педагогу.
Трек-лист та орієнтовний розподіл часу**

I. Організаційна частина (перевірка наявності вихованців в мережі).

1. Повідомлення теми, мети, завдань заняття, плану (додаток 1). **-5 хвилин**
2. Актуалізація опорних знань гуртківців. Опитування «Великдень в Україні» (додаток 2) **-15 хвилин**
3. Мотивація навчальної діяльності гуртківців. Розмальовка (додаток 3): Розмалюйте «Букет Весняних квітів». Складіть перелік квітів, які є в букеті. Чи має він місце у Великодньому кошику українців. – **10 хв.**

II. Основна частина

1. Підготовча робота

1.1. Перегляд інформаційного матеріалу щодо традицій та сучасних тенденцій використання квітів на Великдень (додаток 4) – **15 хвилин**

1.2. Знайомство з весняними квітами. Гра «Відповідність»: Правильно знайдіть пари: малюнок та назва квітів. Поєднайте їх лініями (додаток 5) – **5 хвилин**

1.3. Мозковий штурм: «Правила складання квіткових композицій до Великодня» - **10 хвилин**

1.4. Основні правила складання Великодніх квіткових композиції (додаток 6): *Поки вихованці переглядають відеоматеріали, педагог узагальнює правила складання Великодніх квіткових композицій*

1.5. Закріплення вивченого матеріалу: Весняні квіти

Інтерактивна гра: складіть пазли і пришвидшіть прихід весни (підсніжник білий, ключики (примула), ірис бородатий за посиланням:

<https://nsirogozy.city/read/misto/65355/interaktivna-gra-skladit-pazli-i-priskorte-prihid-vesni>

Квіти. Ігри – головоломки. Пазли (треба скачати за посиланням

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.puzzles.flowersjigsawpuzzle&hl=uk>. Крокус, тюльпан – **10 хвилин**

2. Підсумки роботи. - **10 хвилин**

2.1. Самоаналіз вихованців щодо виконаних завдань

Повернемося до 1 завдання. Чи всі назви квітів ви перелічили, чи правильно використали кольори при фарбування картини? Вірно дали обґрунтування щодо доцільності букету на Великодні свята?

Перевіримо.

Відповідь: гіацинти, тюльпани, мускарі, нарциси. Так, має. У

Великодньому кошику сучасних українців тому, що... весняні квіти (зараз вирощуються по всій території України), традиційні кольори: жовтий, білий, блакитний, червоний.

2.2. Перегляд Складений «Основні правила складання квіткових Великодніх композицій» (додаток 6).

III. Рефлексія. – 5 хвилин

- Що нового дізнались на занятті?
- Чого навчились? Яку роботу виконали?
- Чи тримали задоволення від роботи?
- Чи цікавим і доступним був інформаційний матеріал?
- Де можна використати набуті знання та вміння?

IV. Підсумок заняття. Домашні завдання (Додаток 7,8) - 5 хвилин

V. Список використаних джерел:

1. «КідУнівер». Режим доступу: <https://learning.ua/blog/201904/velykodni-tradytsii-v-ukraini/>
2. https://byket.lviv.ua/index.php?Itemid=125&option=com_content&view=article&catid=97&id=97
3. https://gazeta.ua/articles/house/_velikodni-buketi-roblyat-z-zhovtih-narcisiv/759857
4. <http://xn----7sbhjdnlwolsctju9a2f.xn--p1ai/tsvety-k-paskhe>

Додаток 1.

Тема: «Святкове аранжування. Пасхальна флористика. Квіти Великодня»

Завдання:

- закріпити шкільні знання про дикорослі та декоративні весняні рослини;
- створювати, підтримувати традиції (давні та сучасні) святкування Великодня;
- закріпити основні принципи розстановки рослин у букеті, композиційно-колірного складання Великоднього букета;
- розвивати творчість та фантазію, креативне мислення, художній та естетичний смак.

ВЕЛИКДЕНЬ

На столі – духмяна паска,
А круг неї – писанки.
Уділи нам, Боже, ласки
На всі дні, на всі віки!

Немала у нас родина,
Та молитва всіх єдина:
Хай розквітне Україна,
Як в погожі дні – весна.

П. Воронько

Додаток 2

Опитування «Великдень в Україні»:

1. Коли в Україні відзначають Великдень?

Дата Великодня щороку змінюється, але обчислюється завжди за одним правилом: це неділя після першого повного місяця, який настав після дня весняного рівнодення. Згідно з біблійськими писаннями, саме в цей день Ісус Христос воскрес після страти.

2. Що символізує свято Великодня в Україні?

Сьогодні свято Великодня в Україні символізує загальне відродження та оновлення світу. Адже в пам'яті українців збереглося багато звичаїв та обрядів, котрі здійснюються й досі, проте не мають прямого зв'язку з християнством.

3. Які народні звичаї пов'язують з Великоднем?

Неможливо уявити український Великдень без писанок, неповторні орнаменти та розмаїття кольорів яких зачаровують око. Практично в усіх народів світу яйце шанувалося здавна і стало символом життя та народження, оскільки в ньому закладено життя як таке.

На яйцях нотували всі символи, що були важливими для людей у різні періоди, які вважалися оберегами: сонце, місяць, зірки, вогонь, вода, земля тощо. Звичайно, що в ті часи, коли люди тільки починали робити писанки, вони не були такими довершеними, як сьогодні: це були елементарні зображення предметів, явищ, узорів, а вже з роками розписування великодніх яєць стало мистецтвом.

Поруч із писанками неодмінним атрибутом Великодніх свят у наших предків були гаївки — народні пісні із закликанням весни. Їх виконували діти й незаміжні дівчата. За словами етнографів, ця традиція також прийшла до нас з часів язичництва.

4. Як наші предки готувалися до Великодня?

Протягом останнього тижня посту потрібно було ретельно підготувати господарство та родину до самого дійства. В Україні цей тиждень називають Страсним, адже впродовж нього згадуються «Страсті» Христа, останні події перед його розп'яттям.

«У Чистий четвер ми згадуємо Тайну вечерю та Причастя Тіла і Крові Христових, читаємо 12 уривків з Євангелія про Страсті Христові, в п'ятницю виноситься Плащаниця, і ми згадуємо розп'яття і смерть Спасителя. Страсна п'ятниця — це найсуворіший постовий день річного кола богослужінь, в п'ятницю віруючі дотримуються суворого посту. Протягом цього дня потрібно побувати на богослужінні. Субота — це день спокою, перехід від Страстей Христових до Світлого Христового Воскресіння. Цей перехід виявляється навіть зовнішньо: священнослужителі під час богослужіння зранку переодягаються із чорних постових одєж у білі святкові одєжі» — зазначає архієпископ Чернігівський та Ніжинський Євстратій.

В різних куточках України існують згадки про те, що люди у другу половину тижня, від вечора четверга і до неділі, могли взагалі не споживати

їжі. Зазвичай, цього дотримувалися особливо віруючі люди, оскільки вони вважали це своєрідною пожертвою Богові.

З давніх-давен з вівторка українці починали готувати святковий одяг, продумували, які продукти потрібні будуть для приготування великодніх страв. У Страсну середу затівали генеральне прибирання, яке тривало й наступного дня. У Чистий четвер купалися до світанку, прали, приводили будинок у порядок, готували паски та крашанки. Під час Страсної п'ятниці дотримувалися суворого посту і проводили її в молитвах і спогадах про земні страждання Сина Божого. У суботу ввечері починається всенічна служба, на яку беруть кошики з продуктами для освячення.

5. Що кладуть до великоднього кошика для освячення?

Великодні частування — улюблені ласощі і дорослих, і дітей. Традиційно, в святкову корзину кладуть здобні паски, сирну паску, яйця, масло, шинку, ковбасу, сир, хрін, сіль. Ще випікали багато солодоців, але їх не святити, так само як не брали до церкви ні вино, ні горілку.

Примітно, що кожен з елементів свята символічний:

Сирна паска повинна мати форму пірамідки. Це символ гори Голгофи, на якій розіп'яли Христа.

Паски зі здобного тіста символізують життя Христа серед людей. Вважається, що паска довгий час не черствіє. Тому за старих часів його з'їдали не відразу. Верхівку пасочки брали з собою на перші весняні роботи в полі і з'їдали там, щоб рік був урожайним.

Великодній кошик досі має свої регіональні особливості: крім пасок, у Центральній Україні до кошика клали крашанки у шкарлупі, а на Галичині їх чистили. На Гуцульщині існувала традиція освячувати воду, в якій варили яйця: вважалося, що якщо людина буде вмиватися цією водою, її обличчя буде чистим та здоровим. У деяких регіонах освячували воду з червоною писанкою, щоб потім вмиватися на красу.

Люди також складали до кошика предмети, які, на їхню думку, могли б знадобитися та допомогти в господарстві, тож до великоднього кошика іноді клали хрестики, медальйони, ікони та різноманітні обереги.

Все, що було в кошику, навіть рушничок, яким він покривався, наділяли магічним значенням. В українців була заборона будь-що свячене викидати, його закопували, і вважалося, що там буде родити нива, не буде бур'янів.

Додаток 3
«Букет Весняних квітів».

Завдання:

- * Розмалуйте «Букет Весняних квітів».
- * Складіть перелік квітів, які є в букеті.
- * Дайте відповідь на питання: Чи має він місце у Великодньому кошику українців? Обґрунтуйте.

Додаток 4
Інформаційний матеріал
щодо традицій та сучасних тенденцій використання квітів на Великдень

I. Трохи великодньої історії

Ще 8 тисяч років тому наші пращури-трипільці відзначали Великий день у прямому розумінні цих слів. Це означало, що на землі запанувала весна вповні, що день став довшим за ніч, що воскресло життя. За віруваннями трипільців, життя на зиму завмирало, а навесні воскресало. Веснянки, гаївки, ритуальні калачі, бабки - хліб для сонця, щоб було добрим до людини. Тоді ж наші предки заклали глибинні символи в *писанку* як маленький праобраз всесвіту, символ життя, символ оновлення, нескінченний цикл життя на землі.

Пасха – це оновлення. А тому й без живих квітів у це торжество не обійтися: ними можна прикрашати абсолютно будь-яку композицію і просто ставити у вази по всьому будинку і, звичайно, на святковий стіл. Якщо Пасха рання і квітів ще немає, то можна замінити квіти гілочками верби, лози або засушеними рослинами. З живих квітів особливо популярні для Пасхи нарциси і гіацинти. Для складання букетів в хід йдуть хвоя, всіляка зелень і навіть засушені ягоди!

В українській традиції свято Великдень завжди було пов'язане з родиною. Адже на Великдень збирались всі родичі, приїздили навіть ті, що проживали дуже далеко. Під родинних зібрань можна було почути легенди та історії про предків та минувшину.

Спеціально до свята вдалося розшукати цікаву інформації про те, як святкували Великдень на території Волині 100 років тому.

В часописі під назвою «Київська старовина» є цікава публікація наукового характеру, авторства відомого волинського мовознавця, фольклориста та етнографа В'ячеслава Камінського.

Досліднику вдалось записати традиції, які практикувались в селі Косарево, Дубенського повіту, тогочасної Волинської губернії. Зараз це одноіменне село Косарево і воно відноситься до Млинівського району, Рівненської області.

Записані дані відносяться до 1905 року, і були зроблені в квітні місяці, тобто рівно 115 років тому.

Однією із місцевих традицій було збирання зеленого барвінку, з якого пізніше сплітають віночок. Потім який потім такий віночок вдягають на голову запеченого поросяти! Адже це була одна із головних традиційних став на Великдень на Млинівщині в ті часи. До речі, в деяких населених пунктах Волині досі існує досі традиція прикрашати великодній кошик квітами барвінку.

Щороку Великдень святкується в різні дні, дата свята обчислюється за місячно-сонячним календарем: в період з 4 квітня до 8 травня.

Великодній декор з'єднує в собі як традиційні елементи свята, так і весняні мотиви. Будинки прикрашають живими квітами, вінками, фігурками зайчат і курчат, красивим текстилем і крашанками.

Посуд. Для сервіровки святкового столу в світлий день рекомендується використовувати яскраву барвисту посуд з кераміки або фарфору. Дуже красиво виглядає на білому фарфорі соковитий весняний квітковий принт.

Текстиль. Весняний настрій і Великдень - це хороший привід оновити домашній текстиль: столовий комплект і штори. Для штор можна вибрати більш світлу і повітряну тканину, щоб у ваш будинок надходило більше сонячного світла, уже не потрібно ховати за щільною завісою сіру холодну погоду на вулиці. Атмосфера свята Великодня дуже тепла і домашня, її ви можете підкреслити натуральним текстилем (бавовна, льон, мереживо) з ручною вишивкою.

Декор. Найпопулярнішою прикрасою будинку Великоднього свято є живі весняні квіти і вінки. Вінок можна зробити своїми руками з сухих квітів або гілок, декорувавши його стрічками, мереживом, штучними метеликами, сонечками або яєчною шкаралупою. Фарбовані яйця, головний символ свята, використовують в оздобленні святкового столу, будинку і дарують один одному. Яйцями можна прикрасити домашнє дерево, якщо таке є або зробити композицію з гілок. В яйці робиться дірочка, через неї виливається вміст, потім яйце красиво оздоблюється і підвішується на нитку або стрічку на гілку. Можна кухню або вітальню прикрасити паперовими гірляндами або великим саморобним плакатом «Зі святом Великодня».

II. Букети з живих квітів, пасхальне дерево - стильна прикраса святкового столу на Великдень

Пасха залишається одним з найсвітліших свят для багатьох з нас. Вона вчить людей радіти кожній миті життя і любити один одного. Звичними атрибутами її святкування у християн вважаються паски, фарбовані різнокольорові яйця і свічки, які прикрашають наше житло. Католики, як правило, створюють великодні деревця з яйцями і різнокольоровими стрічками.

Прекрасним декором кожного пасхального столу стануть букети весняних квітів, зібраних вами власноруч. Вони повинні бути стилізованим доповненням пасхального інтер'єру кожного будинку.

В цей день при складанні композицій прийнято віддавати переваги класичним сортам квітів яскравих відтінків. Варто уникати зайвої строкатості і химерних форм. Що стосується колірної гамми, то традиційними кольорами, які гармонійно поєднуюватимуться із загальною стилістикою свята, вважаються кольору духовності, чистоти і світла: золотий, білий і жовтий; колір надії - зелений; кольори віри і неба: блакитний і синій; колір відродження та життя - червоний.

Символ весни

Найбільш популярними квітами, які використовуються в нашій місцевості любителями стилістичного прикраси свого житла, є тюльпани, гіацинти і нарциси. Вони стають символом весняного воскресіння природи після суворих зимових морозів. Троянди і гвоздики здавна вважаються «квітами Христа», тому їх присутність на святковому столі давно стало доброю традицією. Ними можуть бути прикрашені паски, великодні столи, вінки або ікони. Екзотичні квіти не доречні в оформленні приміщення, оскільки не відповідають загальному настрою Великодня.

При складанні пасхального букета креативними елементами декору для вас послужать пир'я, шкаралупа, верба, фігурки зайців, курчат і різних птахів.

Широке поширення у флористів отримала композиція, зібрана в каркасі з гілок і нагадує пташине гніздо. Кожна господиня може створити маленьке диво для своєї родини власноруч. Вербові прутки, складені в пучок, викладаються паралельно. Потім з обох кінців закручуються по спіралі в різні боки і фіксуються трохи вище середини. Зверху, в центр гніздечка, ставиться невелика вазочка з весняними квітами.

В сучасності родзинкою прикраси паски є кріплення на нього невеликого букетика на дерев'яній шпильці. При цьому потрібно взяти одну невелику квітку, додати до неї трохи зелені, зібрати композицію на шпильці і закріпити у верхній частині великодньої паски.

Стильним рішенням стане також прикраса святкового столу з використанням композицій у формі яєць. Для створення яйцеподібної форми можна використовувати оазис, а потім задекорувати її квітами. Цікавий варіант - декор вирізаного яйця з пап'є-маше пелюстками весняних квітів, листям дерев та іншими підручними декоративними матеріалами.

Пасхальний стіл

Фарбовані курячі яйця стануть прекрасним атрибутом в прикрасі пасхального столу, варто їх розташувати в готовий квітковий букет. При цьому більш зручним вважається використання порожнистих яєць. Для їх отримання слід сире яйце ретельно збовтати, проробити в ньому два невеликих отвори на протилежних кінцях і видути вміст в будь-яку ємність. Порожністі яйця значно легше варених, що дозволяє розміщувати їх практично в кожній квітковій композиції.

Ще однією чудовою ідеєю для їх використання стане створення унікального великоднього дерева, яке порадує всіх ваших близьких і родичів. Для цього потрібно зрізати обрану гілку, яка стане його основою, приблизно за тиждень до Великодня та вставити її в воду. Через кілька днів, коли бруньки на ній розпусять, можна приступати до спорудження святкового дерева.

Його можна поставити в невелику вазу, але для кращої фіксації слід використовувати кольорову піну (герметик) і заповнити нею невелике відерце. Поки вона не застигла, потрібно увіткнути в неї гілочки в поєднанні з сухоцвітом, травичкою та іншими вибраними вами елементами декору.

В порожнисті фарбовані яйця протягується стрічка через два отвори. Із зовнішнього боку яйця в одній частині вона зав'язується на вузлик (з додаванням намистини, наприклад), іншим кінцем яйце кріпиться до великоднього дерева. Дерево можна додатково декорувати декількома витонченими живими квітками.

Прикраса святкового столу квітковими композиціями принесе прекрасний настрій вашій родині і занурить вас і ваших домочадців в гармонійну атмосферу святкування світлого Великодня.

III. Квіти Великодня

Великдень - це свято, у якого, здавалося б, немає квіткових символів. Однак воно і само по собі теж символ - весни, цвітіння, пробудження, відродження. І це значить, що квіти в цей день можуть стати одним з кращих рішень, яке безпосередньо асоціюється зі значенням цієї події. Загальноприйнятих «великодніх» бутонів не існує, але є 4 варіанти, які найкращим чином підходять для цього дня. І всі вони будуть не просто прикрасою свята, а його маленькими, живим втіленням.

«Модні» квіти для вічної Пасхи.

Цей день асоціюється з рослинами, які безпосередньо співвідносяться з весною. Це квіти, здатні:

- подарувати відчуття бадьорості, радості від тепла, що прийшло;
- принести надію на відродження і нове життя;
- відобразити пробудження і розквіт природи;

«Великодні» бутони - це не просто елемент маленького букетика. Вони - основа шедеврів, які наповнюють собою весь будинок. І найкращий варіант для такого свята - цибулинні рослини. Вони виглядають дуже яскраво, але в той же час вишукано, ніжно, але при цьому підбадьорливо. І це завжди - чиста енергія Пасхи, яка впізнається з першого ж погляду на ці квіти. Як прикрасити будинок до свята?

Будь-яке приміщення можна перетворити в святкове, просто правильно підібравши прикраси для нього і правильно їх розставивши. Цибулинні рослини дозволяють:

1. Посадити їх в саду і дочекатися ранніх сходів, як раз до Великодня.
2. Розставити букети в вази по всьому будинку (особливо вдало виглядають окремі букети, виставлені на різній висоті).
3. Зібрати один букет і поставити його посеред великого столу, повного святкових частувань.
4. Посадити їх в горщики і радіти їх цвітінню всю весну.

Дуже цікаве рішення - оригінальна етажерка, заставлена маленькими судинами з квітами. Верхівку її можна прикрасити чашкою з маленькими квіточками. Всі судини можна зробити з самих звичних речей домашнього вжитку. Вони перетворюються, коли її наповнюють ніжні пуп'янки. Квіти можуть бути будь-яких відтінків, але справжні символи Великодня - жовтий і білий кольори. Саме вони втілюють в собі світле щастя, яке люди відчують у Велике неділю. І завдяки їм весна буде просто поруч в цей чудовий день!

Які квіти обирати?

Є 4 трендових варіанти, які щорічно визнаються найактуальнішими. Вони вважаються модними, але насправді їх затребуваність ніколи не згасає. Кращі рішення:

1. Жовті нарциси.

Особливо гарні такі квіти в горщиках. Вони дуже ніжні, тендітні, але в той же час абсолютно не примхливі. Саме нарциси здатні створити кращий весняний настрій! Відмінні сорти - Avalanche або Tete-a-Tete. Останній варіант - мініатюрні квіточки, які будуть ідеальним рішенням для прикраси столу. Вони виглядають непомітно, але все ж привертають до себе увагу. І саме вони стануть символом свіжого дихання весни.

2. Гіацинти.

Є чудові білі бутони, які відмінно вписуються в атмосферу Великодня. Але, звичайно, можна вибирати і інші відтінки. Добре підходять сорти Yellow Green, Top White або Carnegie. Гіацинти дуже ароматні, вони підкреслюють привабливі запахи пасхального столу. І ще вони можуть стати справжніми «довгожителами», якщо правильно за ними доглядати.

3. Тюльпани. Для Пасхи підійдуть розкішні сорти White Dream, Strong Gold, Inzell, White Marvel, White Master, Rosario. Вишукані різновиди Yokohama, Monte Carlo, Yellow Flight підкреслять атмосферу свята. Тюльпани - рішення для самого респектабельного будинку, але вони ж впишуться і в атмосферу весняної дачі або пасхального пікніка. Це саме ті квіти, які можна поставити у велику вазу посеред обіднього столу і покласти в кошик зі святковими частуваннями. Вони мають дуже легкий, вишуканий аромат, і головне - ці квіти краще втілення весни!

4. Мускари.

Досить рідкісний варіант. Для святкового дня підійде сорт White Magic. Крім того, для деяких інтер'єрів можна використовувати ще і мускари Blue Magic. Ці квіти - центральний елемент свята. Їх не повинно бути багато: посеред столу вони будуть залучати до себе увагу, а у великодньому кошику стануть центром всієї композиції.

Квіти і елегантний свято.

Великдень - це не тільки застілля. Це перш за все краса події, виражена в кожній деталі. І квіти - відмінний спосіб цю красу підкреслити. Вони дозволяють перетворити свято з традиційного в вишукане, і саме рослини можуть прикрасити самі презентабельні інтер'єри. Це особливо актуально, якщо потрібно підготувати до свята респектабельний особняк або офіс. Квіти можна:

1. Виставити на столі в приймальні або в передпокої.
2. Поставити букетики мускари, гіацинтів, нарцисів, тюльпанів в прозорі вази в коридорах.
3. Зробити центральною частиною пасхальної інсталяції - вона встановлюється на видному для гостей місці.

Квіти - універсальний варіант для ситуацій, в яких вкрай важливі елегантність і стиль. І Великдень - відмінний час, коли можна використовувати їх красу, підкресливши всю суть цього свята, адже квіти - найкраще, що може бути в весни!

Додаток 5
Гра «Відповідність».

Завдання: Правильно знайдіть пари: малюнок та назва квітів. Поєднайте їх лініями . Перевірте правильність відповідей.

«Весняні рослини Харківщини»

Назва	Рослина	Примітка
Рябчик	1. 	
Сон-трава	2. 	
Чубатка	3. 	
Тюльпан дібровний	4. 	
Проліска	5. 	

Гусячий лук	6. 	
Зірочник	7. 	
Медуниця	8. 	
Калюжниця болотна	9. 	
Вітрениця лютикова	10. 	

Адоніс (Горицвіт)	11. 	
Мати й мачуха	12. 	
Ключики весняні	13. 	
Барвінок малий	14. 	
Фіалка лісова	15. 	

Перевірка:

Назва рослини	№ фото
Рябчик	7
Сон-трава	2
Чубатка весняна	5
Тюльпан дібровний	4
Проліска	3
Гусячий лук	10
Зірочник	8
Медуниця	9
Калюжниця болотна	6
Вітрениця лютикова	12
Адоніс (Горицвіт)	11
Мати й мачуха	1
Ключики весняні	14
Барвінок малий	15
Фіалка лісова	13

Додаток 6

Основні правила складання Великодніх квіткових композицій

КОНКРЕТИЗАЦІЯ КОЛІРНИХ АКЦЕНТІВ

Так співпало, що Світле Христове Воскресіння традиційно святкується в кінці квітня / початку травня, коли сама природа починає оживати після зимового сну. Одночасно з цим, радісне торжество Великодня пробуджує в душах людей доброзичливі почуття. У квіткових букетах варто використовувати такі забарвлення і поєднання:

- буйство зеленого кольору у вигляді нерозкритих тюльпанів, стебел квітучих рослин або гілок з тільки що з'являються листочками;
- не зайвим буде додавання жовтих і помаранчевих тюльпанів, які асоціюються з теплим сонцем навесні;
- обов'язкову присутність червоного кольору як символу любові до Спасителя;
- доцільно задіяти білий колір як знак сумління і безтурботності;
- виключити чорний колір, звести до мінімуму будь-які темні відтінки, щоб не затьмарювати радість торжества.

ВИБІР ВІДПОВІДНОЇ ФЛОРИСТИЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ:

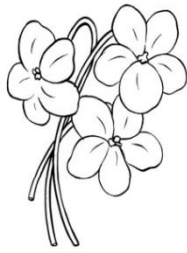

1. Безпрограшний варіант по цінovій доступності та наявності - це тюльпани. На початку весни їх масово продають у всіх квіткових магазинах. Крім цього, нерозкриті бутони тюльпанів за формою дуже нагадують яйця - незмінний атрибут Великодня.
2. Практична задумка для декорування як житла, так і храму - використання композицій з поєднанням зеленого і червоного кольору, сплетених у вигляді вінків або гірлянд. Для цього можна скомбінувати червоні троянди, листя винограду і плющ, які ефектно прикрасять вхід в будівлю, вікна в приміщенні і церковні ікони.
3. Досить просто виготовити флористичні композиції невеликого розміру в формі яйця. Для створення великих і об'ємних композицій подібної форми слід використовувати каркас із дроту, на який послідовно кріпляться квіткові бутони однієї кольорової гами. Цікавим буде викладання яскравими квітами літерного поєднання «ХВ» на однотонному тлі.
4. Не варто забувати і про можливість застосування гілочок верби, які неодмінно залишаються в будинку з Вербної Неділі. З них можна зробити огорожує тин, в центральній частині якого розташувати нарциси разом з тюльпанами білого і жовтого кольору.
5. Відрізнитися своєю унікальністю буде і композиція з використанням шкаралупи декоративного призначення або приготовленої раніше від яєць курей, качок і навіть страусів. Можна застосовувати як половинку шкаралупи, так і цілу, просвердливши в ній зверху великий отвір. У підготовлену шкаралупу невеликого розміру найчастіше поміщають цибулини тюльпанів або гіацинтів, бутони крокусів, півоній. Шкаралупа з-під великого яйця згодиться в якості своєрідної вази для розміщення жовтих, білих, рожевих крокусів на високих стеблах, гілок бузку і калини.

6. Житло стане візуально просторіше завдяки використанню великодніх букетів, розміщених в ємностях з прозорого скла. Всередину судини можна насипати цукерки або глазуровані фісташки різного кольору, фарбовані яйця. Квіти повинні підбиратися в залежності від розміру ємності, щоб бутони були вище країв судини. Наприклад, акуратні конвалії або гілки гіацинта будуть красиво виглядати в невисоких келихах.
7. Цікавим розвагою для дітей і одночасно оригінальним декором для пасхального столу стане натуралістична композиція з використанням плетеної корзини. Її дно можна вистелити декоративним мохом, зверху розкласти святкові яйця і іграшкові фігурки курчат або посадити справжні кущі квітучої бегонії, герані, петунії.

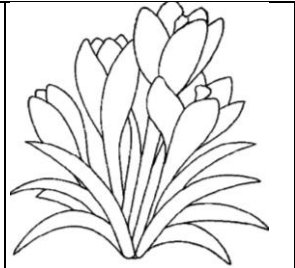

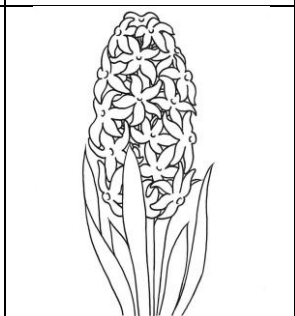

І пам'ятайте: незалежно від кольору і розміру, основне призначення будь-якої пасхальної композиції з квітів - це виключно формування дотику радості в Світле Христове Воскресіння.

Додаток 7.

Таблиця для закріплення матеріалу, виконання домашнього завдання.

Назва	Фото	Малюнок	Шаблон	Власний малюнок
<p>Верба. (Котики). Кольори: білий, сірий, жовтий, жовто-зелений, біло-коричневий</p>				
<p>Барвінок. Кольори: блакитний, бузковий, білий</p>				
<p>Мускарі. Кольори: блакитний, фіолетовий, білий</p>				
<p>Фіалки. Кольори: фіолетовий, білий, триколірна</p>				

<p>Горицвіт (адоніс) Колір: жовтий</p>				
<p>Конвалії. Колір: білий</p>				
<p>Проліска дволисна. Колір: блакитний</p>				
<p>Нарцис. Кольори: жовтий, біло- жовтий, жовто- гарячий, біло- помаранчев ий</p>				
<p>Ключики (примула). Традиційний колір: жовто- зелений. Сучасні: жовтий, червоний, рожевий, фіолетовий, комбінований</p>				

<p>Крокус (шафран). Кольори: білий, бузковий, жовтий, фіолетовий, смугастий.</p>				
<p>Гіацинт. Кольори: білий, бузковий, рожевий, червоний, фіолетовий та ін.</p>				
<p>Незабудки. Кольори: Білий, блакитний</p>				
<p>Кульбаба. Колір: жовтий</p>				
<p>Сон-трава. Кольори: фіолетовий, білий, бузковий</p>				
<p>Тюльпан. Кольори: всі (крім блакитного)</p>				

Завдання:

1. Розподіліть представлені у таблиці рослини у два стовпчика:
 - Дикорослі рослини України
 - Декоративні весняні рослини .
2. Промалюйте рослини, представлені у таблиці (4 стовпчик або на окремих аркушах) в кольорі.
3. Користуючись наданою таблицею, створіть аплікацію за темою:
«Великодній кошик» - квітова композиція на святковий стіл.

Варіант I. Традиції: використати шаблони : гілочки верби, барвінок (квіти та зелень), конвалії, проліски, незабудки, сон-трава, калюжниця, ключики, фіалка, воронець,

Варіант II. Сучасність: квіти нарцисів, тюльпанів, мускарі, гіацинти, крокуси, примула, з пасхальним декором

Варіант III. Поєднання (традиції і сучасність): квіти барвінку, жовті нарциси, гілочки верби, штучні прикраси.

Зерніть Увагу! Рослини Червоної книги: проліска, сон-трава, воронець, горицвіт (адоніс)

4. Перегляньте картини відомих художників, визначте: які рослини представлені на картинах. Зробіть висновки.

Рекомендації: До пасхальних звичаїв різних країн світу увійшли яскраві букети, які кладуть до святкового кошика, прикрашають дім та подвір'я. Жовті нарциси нагадують курчат, яких зображають на листівках. Букети кольору сонця можна робити зі свіжих квітів або зі штучних. У святкові вінки влітають шиті власноруч іграшки, картинки з паперу, дерева та стрічки зеленого та жовтого кольорів. А у композиції з квітами вкладають курячі та перепелині яйця, покриті сірою фарбою. Доповнюють композицію з нарцисами інші рослини - жовті тюльпани, білі фіалки та навіть зелений мох. З великих квітів виготовляють підсвічники та сільнички.

Шаблони.

Можна намалювати самим, можна скачати готові, збільшувати та зменшувати їх, вирізати з кольорового паперу чи розфарбовувати власноруч: квіти, листя, кошик, прикраси.

Додаткові теми для самостійного опрацювання:

- Квіти Великодня.
- Символіка кольорів на Великдень
- Квіткові композиції?
- Прикраси до Великодня: настільні композиції, Великодній кошик, оформлення подарунків (крашанок), подарунки: листівка, магніти
- Українські великодні традиції
- Перелік весняних квітів, рослин
- Пасхальне дерево
- Великодні композиції з живих квітів
- Великодні композиції зі штучних квітів

Додаток 4. Ілюстрації роботи «майстерня природи». Червень 2023

Майстер-клас «Жива картина»

Майстер-клас «Букет з живих квітів»

Майстер-клас з виготовлення іграшок-оберегів з трави до дня Іван Купала.

